

KrieshōnEnjēl

Enjēl in Jeneral

Den kin translet di wōd ‘enjēl’ frōm di Ibru wōd malak en di Grik wōd aggelos – ol tu min mesenja o ejen.

Enjēl (insay di we aw den kin yuz da wōd de mo) en dēbul na spirit pipul den. Den no get bōdi lēk mōtalman, pan ol we sōntende enjēl den dōn apia lēk mōtalman en i tan lēk se sōm dēbul den kin lēk o lēk mōtalman bōdi bad bad wan.

Gud enjēl en enjēl den we dōn fōdōm – Gōd en Setan in enjēl den de. Spirit pipul den de bak we den kōl dēbul en we Setan de kontrol. Den tōk bōt enjēl den bōku tem insay di Baybul. Den kin tōk bak bōt dēbul den as “dēbul,” “dōti spirit” en “bad spirit.”

Angelic Hierarchy

Insay in vishōn we i bin de na di Ayland na Patmos, Jōn rayt se: ‘En a si di sēvin enjēl den we tinap bifo

Gōd’ (Reveleshōn 8: 2) – we pipul den kin tek as ‘ak enjēl den,’ pan ol we den no mek dat klia wan bay di Oli Rayt. Bōt di Cambridge Bible Commentary on the New English Bible (1965) Se ‘Di difinit atikul sho se wi fō tek den pipul ya as di sēvin ay enjēl den; den na bin Gebrēl (we se na Lyuk 1: 19, ‘A tinap fo Gōd’), Maykel, Rafaēl, Yuriel, Reguel, Sarakael, en Rēmiel (Jērimiel bin tōk bōt na di not na 6: 11). Dis na di nem den we den gi na Inok 20 [insay di pseudepigrapha]. Na Maykel en Gebrēl nōmo den nem na di

Baybul. Rafaēl na wan pan di men pipul den we de insay di buk we nem Tobit (insay di Apōkrifa) en i se, ‘Mi na Rafaēl, wan pan di sēvin oli enjēl den, we ... go insay bifo di Oli Wan in glori.’ (12:15)

Kōment: “Pseudepigraphal” na wok o tēks we den se di pōsin we rayt am nōto di tru tru pōsin we rayt am. Den bin geda di buk we Inok rayt frōm di Ju pipul den raytin we den biliv se den rayt am frōm di ia 150 bifo Krays.

Kōment: Bōt fō tinap bifo Gōd no kin bi ol wetin i nid fō mek enjēl bi ay enjēl o fō no se na so i bi. Bikōs Jizōs bin se: ‘Una no tek wan pan den smōl pikin ya [den ḡombul pipul ya we biliv insēf, vas 3-6]; bikōs a de tel una se na əvin den enjēl den de si mi Papa we de na əvin in fes əltēm’ (Matyu 18: 10). En Gebrēl se, ‘A ... tinap bifo Gōd’ (Lyuk 1: 19); yet di skripchō den no kōl am ‘akēnjēl’ pan ol we di pseudepigraphical buk we Inok rayt.

I tan lēk se rank de bitwin enjēl den bay we den yuz di wōd ‘akēnjēl,’ klia wan, we min di enjēl we ay pas ol, we de tu tem insay di Nyu Testament. Wan ples na Fōs Leta Fō Tesalonayka 4: 16 , usay di difinit atikul, pan ol we den yuz am fō translet, den no put am na di Grik tēks, en so den kin ḡondastand am as ‘akēnjēl,’ so i alaw fō get mo en so wan kategori fō ay enjēl den. Bōt i apin bak na Jud 9, usay den gi Maykel in nem en kōl am ‘di ay enjēl,’ lēk se na in wangren de, pan ol we Jud bin sabi di lay lay buk we Inok rayt.

Bōt wi no jōs de pan di skripchō den to di wōd ‘akēnjēl,’ fō sho se wi get rank bitwin di enjēl den. Bōt wi go tōk bōt tu ɔda wan den nōmo na dis pōynt.

(a) Insay Pita In Seken Leta 2: 4 en Jud 6, den tōk bōt enjēl den we bin dōn sin, en Jud tōk mo se den ‘no bin kip den yon prinsipal, bōt den lēf den rayt ples fō de.’ Dis min ol tu di rank en asaynment to patikyla ples en responsibiliti.

Kōment: Sōntin we “implied” na pōsin in intapriteshōn.

(b) Dən bak, Pita In Fos Leta 3: 22 tək bət Jizəs Krays, we de na Gəd in raytan, we dən go na əvin; enjəl dən en di wan dən we get pawa ən pawa dən we dən de put ənda am.' I go bi se 'otoriti' ən 'pawa' get rəfrəns to kategori dən fə enjəl dən we get spəshəl asaymənt ən risəponsibiliti pas fə mek pipul dən we nəto enjəl – jəs lək aw insay Leta Fə Filipay 1: 1 wi si se da ləta de adres to 'ol di Sent dən insay Krays Jizəs we de na Filipay, wit di bishəp ən dikon dən' – we no min se di 'bishəp dən' ən 'dikon' dən nəto bin 'sent dən,' bət dən bin se na oli pipul dən we get spəshəl wok ən wok dən we dən gi dən.

Kəmənt: Baybul transleshən dən afta di King James Baybul jəs get ovasia pas "bishəp." We dən bin de translət di Kiş Jems Baybul di Chəch na Ingland bin get pozishən ə əfis fə bi Bisop. Bikəs Kiş Jems na bin di edman fə di Chəch na Ingland, i bin təl dən fə mek di Kiş Jems Baybul gri wit wetin di chəch na Ingland bin de tich ən du tin. Dən tək bət di wəd bishəp insay wan buk we nem A Kingdom Not Made With Hands, BbleWay Publishing.

(1) KƏRUBIM (plural fə cherəb). Dən wan ya na di fəs wan dən we dən tək bət ən i tan lək se dən de pan di wan dən we get ay pozishən.

(a) Afta Adam ən İv dən sin ən drəb dən kəmət na İdən. Gəd 'put di Cherəb dən na di ist pat na di gadin na İdən, ən səd in faya we de tən əlsay, fə kip di rod fə di tik we de gi layf' (Jenəsis 3: 24). Bət na ya, dən no de tək bət di Cherəb dən.

(b) Tu figa dən we dən mek wit 'cherubin' we dən mek wit gold ən we tinap na di tu ənd dən na di səri-at sidəm ples oba di bəks fə di agrimənt na di Ples we Oli Pas Əl na di Təmbul we Gəd mek Mozis bil na Mawnt Saynay afta we Izrəl fri frəm Di İjipshian dən we na bin slev. Na de Gəd bin prəmis fə mit Mozis ən 'kəmyunit' wit am 'frəm di say we dən de sidəm fə səri-at, frəm bitwin di tu cherəb dən we de pan di bəks fə di testimoni.' – di implikashən na dat di 'cherubin' na bin wan pan di ay əda əda tin dən we dən mek. . ikwal to di Ples we Oli Pas Əl na di Təmti fə kərəkt to di wan dən we de na di Təmbul, pas nəmə we big ən we de de difrən we. Ən əl di wəl dən na di 'os' (Təmpl) bin get 'cherubin' figa dən we dən kət pan dən, we dən bin de chenj chenj wit pam tik dən, insay ən na do, ən di entrət ən in domət bak bin get.

(d) Di təm we Juda bin de na Babilən, ən nia di riva Keba, 'di əvin opin' to di profət Izikəl, ən i 'si vishən dən bət Gəd,' di fəs vishən dən bin sho 'di kayn we we tan lək 4 tin dən we get layf'. nia di riva (Izikəl 1: 1-28), leta dən bin no se na 'cherubin' (10: 1-22); ən insay wan vishən we dən bin si afta dat bət wan təmpul we dən dən mek bak (40: 1-47: 5), dən bin kəba in wəl ən domət dən wit 'cherubin' ən pam tik dən we dən bin de chenj chenj (41: 18-25). Ən dən diskripshən dən de mə ditaylı pas di wan dən we bin dən de bifo – dənsef difrən sməl.

(e) Di wangren tin we dən tək bət 'cherubin' na di Nyu Təstament na di İbru Pipul Dən 9: 5 usay dən tək bət 'di cherəb dən we get glori we de oba di səri-at sidəm ples' na di təmpul we de na dis wəl.

Kəmənt bət 4 tin dən we get layf:

Əni wan pan di 4 tin dən we Izikəl bin mek 'bin tan lək mətalman,' pas nəmə if əni wan pan dən get 4 fes ən 4 wing, ən dən fut in fut bin 'lək kaw pikin in fut.' ən 'i bin de shayn lək kəpa we dən dən bən.' Dən bin get 'man in an dən bak ənda dən wing dən na di 4 say dən.' As fə di kayn we aw dən fes tan, dən get di fes we pəsin get; ən dən 4 bin get layən fes na di rayt say; ... di fes fə wan əks na di left say; ... bak di fes fə igl (we de agens man in fes).' (1: 4-9)

'As fə di kayn we aw di tin dən we get layf tan lək [ədasay]. Dən bin tan lək faya we de bən, tan lək təch, di faya bin de go əp ən dən midul di tin dən we get layf, ən di faya bin de shayn, ən laytin bin de kəmət na di faya. Ən di tin dən we get layf bin rən ən kam bak lək laytin we de shayn.' (1: 10-14)

Biay əni wan pan dən 'layv krichə' ya we Izikəl bin si di fəs vishən, i si wan wil we want fə no mə ('lək beril [so, blu grən-blu in hue] ən 'lək wil insay wan wil') na di wəl fə əni wan pan dən 4 fes dən. Ən di 'rim dən na di wil dən

bin 'ay en dən bin de mek pipul dən fred; en ... ful-ɔp wit yay rawnd rawnd.' We di tin dən we get layf bin de muf, di wil dən bin de muf wit dən; en we dən es dən ɔp from di wɔl, dən kin es di wil dən ɔp – bikɔs 'di spirit [ɔ, layf] fɔ di tin we get layf bin de insay di 'wil dən.' (1: 15-21) End kōment pan 4 layf

(2) SERAFIM (plural fɔ 'seraf') - rili min faya wan dən, so dat we dən luk dən, dən go dən tan lək di 'cherubin' we Izikel bin si – dat na, 'lək faya we de bɔn,' o sɔntem i tan lək laytin.

Kōment: Na wan təks nōmɔ dən tək bɔt Serafim– we de tək bɔt wan wɔndaful vishɔn we Ayzaya bin get bɔt di glori we Jiova get we dən kɔl am fɔ bi profet ɔfis, wit 'di serafim' as pat pan Jiova in kɔt.

'In di ia we Kirj Uzaya day, a si PAPA GCD sidɔm na wan tron we ay en ɔp; en in tren bin ful-ɔp di tempul. Di serafim dən bin tinap ɔp am, en eni wan pan dən get siks wing; wit tu, i kɔba in fes, en wit tu i kɔba in fut, en wit tu i flay. En wan kray to ɔda pɔsin [literally, this to this], en se 'Oli, Oli Oli na PAPA GCD we get pawa; di wɔl ful-ɔp wit in glori. En di fawndeshɔn dən na di mawnten shek we di pɔsin we de ala ala, en di os ful-ɔp wit smok.

Den a se, Woe na mi! bikɔs a nɔ get wanwɔd; bikɔs mi na man we get dɔti lip, en a de midul pipul dən we get dɔti lip, bikɔs mi yay dən si di Kirj, PAPA GCD we get pawa.

'Dən wan pan di serafim dən flay kam to mi, i ol layf kol na in an, we i tek wit di tong dən na di ɔlta, en i tɔch mi mot wit am en se, "Luk, dis dən tɔch yu lip; en dən dən pul yu bad, en dən dən fɔgiv yu sin.' (Ayzaya 6: 1-7)

Bɔt na ya wi nɔ get eni diskripshɔn pas fɔ se eni wan pan dən bin get wing (siks in nɔmba, tu pan dən fɔ flay), fut, fes, an (we dən tink se na tu), en dən bin ebul fɔ tək.

(3) TIN DƏN WE DE LAIF. Dən wan ya wi get na di Nyu Testament, insay di Buk we Rεvεleshɔn rayt, insay di vishɔn we Jɔn si bɔt di tron rum na di wan ol wɔl na ɔvin. Dən bin get 4 pan dən, en dən bin fiba di cherɔb dən en di serafim dən we bin de insay di Ol Testament pan sɔm tin dən. Dən bin 'ful wit yay bifo en bien,' we bin de" na di midul pan di tron, en rawnd bɔt di tron' – sɔntem wan pan ol tu di say dən na di tron sef, en na di tu say dən na di tron eria we dən elevet. 'Di fɔs tin we God mek bin tan lək layɔn, en di sekɔn tin tan lək kaw pikin, en di tɔd tin bin tan lək mɔtalman fes, en di nɔmba 4 tin bin tan lək igl we de flay. En di 4 tin dən we get layf, eni wan pan dən get siks wing, en dən ɔl ful-ɔp wit yay rawnd en insay; en dən nɔ bin get rest de en net, en dən bin de se: "Di Masta God, di ɔlmayti, we bin de, we de en we get fɔ kam, oli, oli, oli." (Rεvεleshɔn 4: 6a-8)

(4) ELDA DƏN. 'Rɔn rawnd di tron, 4 en twənti [we de ɔnda] tron dən bin de [we i tan lək se dən de rawnd di 4 'layv krichɔ dən' en bak di men 'tron dən' en di pɔsin we de de]: en na di tron dən a si 4 en twənti elda dən sidɔm, we wer wayt klos klos dən: en krawn we dən mek wit gold na dən ed.' (Rεvεleshɔn 4: 4) I go bi se dən pipul ya na mɔtalman.

Bɔku təm, di 'layv krichɔ dəm' en 'elda dəm: bin de akt insay kɔnsɛt.' Fɔ egzampul,

(a) We di tin dən we get layf bin de wɔship God, di elda dən bin de jɔyn dən. (Rεvεleshɔn 4: 9-11)

(b) We di Ship dən win fɔ opin di buk we get di ɔevin sil dən, 'di 4 tin dən we get layf en di 4 en twənti elda dən fɔdɔm bifo di Ship ... En dən siŋ wan nyu siŋ , Saying, Worthy art you' etc. (Rεvεleshɔn 5: 8-10)

(c) We bɔku bɔku enjel dən en ɔl di tin dən we dən mek bin de jɔyn wɔship, 'di 4 tin dən we get layf se Emən. En di elda dən fɔdɔm en wɔship.' (Rεvεleshɔn 5: 11-14)

(d) Wan ɔda təm, dən se 'di elda dən en di 4 tin dən we get layf ... fɔdɔm bifo di tron en na dən fes en wɔship God.' (Rεvεleshɔn 7: 11-12)

(e) En we boku pipul den bin de səlibret di fədəm na Babilən na əvin ‘di 4 en 4 elda den en di 4 tin den we get layf bin fədəm en wəship Gəd we sidəm na di tron, en se , Emən; Aleluya bin de du am.’ (Rəvəleshən 19: 1-4)

Wan wan təm den bin de du tin fə dənsef.

(a) We Jən bin de kray bikəs den nə bin fən ənibədi na di wan ol wəl fə opin di buk wit səvin sil, ‘wan pan di elda den tel [am] se, ‘Nə kray,’ bikəs di Layən we kəmət na Juda trayb dən win , fə opin di buk. (Rəvəleshən 5: 1-5)

(b) We den opin əni wan pan di fəs 4 sil den na di buk, əni wan pan di 4 tin den we get layf tek turn, en ala se, ‘Kam,’ fə ansa we wan pan di 4 əs den en di wan den we de rayd go kəmət. (Rəvəleshən 6: 1-8)

(c) Wan əda təm ‘di 4 en twənti elda den fədəm na den fəs ən wəship Gəd,’ en den nə tək bət di 4 tin den we get layf. (Rəvəleshən 11: 16-18)

(5) ENJƏL DƏN. Apat frəm di patikyula kategori den we wi bin dən tək bət fə di tin den we de na əvin we wi tək bət insay di Ol en Nyu Təstament, boku əda wan den de we den jəs kəl di wəd we big en we get mə tin fə du wit ‘enjəl den.’ ‘Boku enjəl den bin de ... tən tawzin təm tən tawzin, en tawzin tawzin’ we i bin tək bət wan təm as ‘raun bət di tron’ (at least 101,000,000, bət fə tru mə, bikəs da nəməba de ripresent wan tawzin tawzin nəmə insay di sekən kategori usay i na tawzin [plural] əf tawzin – əl den tel, wan nəməba we nə de dən staggering proportions) we de səlibret di win we di ship win fə opin di sil den na di buk we wi dən tək bət (Rəvəleshən 5: 11-12). En insay di Buk we Rəvəleshən rayt, den tək bət enjəl den, wan wan ə grup, əlsay – lək aw den de ədasay bak insay di Ol en Nyu Təstament. Di Ibru Pipul Dən

12: 22 tək bak bət ‘nəbədi boku boku enjəl den’ we get fə du wit ‘di “Jərusələm we de na əvin.”

Mishən fə Enjəl den

As Gəd en Krays in enjəl, den na ‘əl di Spirit den we de wok, we den sən fə du savis fə di wan den we go get sev’ (Di Ibru Pipul Dən 1: 14) – apat frəm əni əda mishən we kin de fə den na Gəd in big en i tan lək se i nə get limit. Boku təm, den nə kin tək bət aw den luk. En səntənde, den dən de de ə nia de we den nə si den. Bət mə we mətalman de si den den kin tan lək man, en nəto əltəm den kin no den as enjəl – at əl, fəs – so dat ‘səm dən enjəl enjəl den we den nə no.’ (Di Ibru Pipul Dən 13: 2) En den kin de de we den nə go si den. (luk Jənəsis 22: 21-35; kəmpia Səkən Kiq 6: 14-17)

Us we den go sav wi wan wan, den nə tel wi. Bət den gi wi əgzampul den insay əl tu di Ol en Nyu Təstament den bət səm instans den fə savis we den dən əlrədi du, en den dən tək bət səm jəneral mishən den.

Old Testament Rifrəns to Enjəl in savis

1. Jənəsis 19: 1-22: Na ya wi get wan stori bət ‘tu enjəl’ (vs 1, 15) we kam na Sədəm fə pwel am en fə sev Lət en in famili frəm di pwel pwel we den pwel di siti. Bət den tək bak bət den as ‘man’ (v.10, 12, 16) en dənsef bin dən apia as den de to Ebraam wit əda pəsin we kam fə no se na Jiova (luk Jənəsis 18, en 16-22 mə) . Wi kin tək bət den tu təm ya na Di Ibru Pipul Dən 13: 2 , we wi tək bət əp.

2. Jənəsis 28: 12; 31: 11: Enjəl den apia to Jekəb insay drim. Insay wan, i si den de go əp en dən bitwin əvin en di wəl pan wan lada, we de sho den prezəns en ministri na di tu eria den en di tayt rilayshən bitwin di tu (cf. Jən 1:51). Insay di əda wan, i go bi se di enjəl na bin ‘Jiova in enjəl.’ (luk 31: 13)

3. Sam 34: 7 : ‘PAPA GƏD in enjəl kam kamp rawnd di wan den we de fred am, en sev den.’ Dis kin bi di patikyula enjəl we den kəl ‘Jiova in enjəl.’ Ə, na ya i kin bi wəd fə Jiova in enjəl den (plural) as klas, as wi de tək bət ‘di əs,’ we min əs as klas. If di las wan fə bi di minin na di skripcho, luk Səkən Kiq 6: 14-16 as əgzampul.

4. Sam 78: 49: 'I trowe in wamat, in wamat, en veks, en tr̄bul pan d̄en, wan grup we na enjel d̄en we de du bad.' Dis pat we de mek pipul d̄en want f̄ no m̄o na pat pan di poem we de t̄k b̄t aw Ḡd bin blem Ijipt bay we i yuz bad bad sik d̄en bifo i fri Izrel fr̄om slev we d̄en bin de de. I n̄o min se di 'enjel d̄en' bin wiked, b̄t d̄en bin de yuz d̄en as Ḡd in ejen f̄ briŋ bad bad tin d̄en we de mek d̄en s̄ofa pan di pipul d̄en we de na di land – l̄ek aw i kin bi to 'Jiova in enjel' s̄ontende (luk 2 Samiel 24 :15-17; S̄ekən Kiŋ 19: 32-36). O, i kin ivin bi fichural w̄d, we i k̄ol di bad tin d̄ensef in enjel o in ejen.

5. Sam 91: 11-12 : 'Bik̄os i go gi in enjel d̄en pawa oba yu, F̄o kip yu pan ōl yu we d̄en. D̄en go k̄er yu na d̄en an, If yu n̄o dash yu fut pan ston.' Dis Sam as a ōl de t̄k b̄t di blesin stet we di wan d̄en we de du wetin rayt get – we de t̄k b̄t d̄en spiritual s̄ikyōriti pan tin d̄en we get f̄ du wit b̄odi sef. Di vas 9-10 we de bifo am insay di American Standard Version (we d̄en yuz in marginal transleshōn f̄ vas 9) rid l̄ek dis: 'Bik̄os yu se, Jiova na mi say f̄ r̄onawe, Yu d̄on mek di Wan we Ay pas ōlman bi yu ples f̄ de; No bad tin n̄o go apin to yu, en eni bad tin n̄o go kam nia yu tent.' D̄on we de fala vs. 11-12. As wi bin d̄on t̄k ōp, wit enjel ministri we involv. Setan kot dis to Jiz̄os (wit wan important omission) insay wan pan in t̄emteshōn, mek am pr̄omis to am na b̄odi – 'If yu na Ḡd in P̄ikin.' (Matyu 4: 5-6)

6. Izikel 9: 1-11: Dis na pat pan wan s̄irōs vishōn we d̄en gi Izikel b̄t tin d̄en we n̄o fayn na Jeruselēm en aw Ḡd de p̄onish di wan d̄en we de de we gility (luk 8: 1-4). Insay chapter 9, i si 'siks man' ōlman 'wit in w̄epōn f̄ pwel in an' (vs.1-2), we d̄en chaj f̄ kil Ḡd in wamat; b̄t di we aw d̄en bin de t̄k b̄t wetin Izikel bin si bin tan l̄ek se na enjel d̄en pas rial pipul d̄en. 'En wan man midul d̄en we wer linin, wit wan rayta in ink nia in sayd' (vs.2,3,11), na bin pat bak pan wetin Izikel bin si we i kam pan di 'cherubin' we de na di n̄eks chapter , en in tu an d̄en ful-ōp wit faya we k̄omot bitwin di cherob d̄en f̄ skata ōlsay na di siti. (10: 2,6-7)

7. Daniel 3: 19-28: Nebukanəza mek d̄en trowe Shedrak, Mishak, en Abēdnigo insay faya faya, d̄on i si wan p̄osin we i se 'l̄ek ḡd d̄en pikin' wit d̄en; en we d̄en sev d̄en we d̄en n̄o du eni bad tin, i se, 'D̄en f̄ prez Shedrak, Mishak, en Abēdnigo d̄en Ḡd, we s̄en in enjel en sev in savant d̄en we bin abop pan am.' etc.

8. Daniel 7: 9-12 : Dis na wan pan di vishōn d̄en we Daniel bin si na net. I se: 'A si (wach) te d̄en put tron d̄en, en wan we bin de trade trade sidōm ... tawzin tawzin pipul d̄en bin de sav am, en ten tawzin tem ten tawzin pipul d̄en tinap bifo am.' I tan l̄ek se d̄en pipul ya na bin enjel d̄en we bin de k̄ol am. (Cf. R̄eveleshōn 5: 11)

9. Daniel 8: 15-27: D̄en k̄ol Gebr̄el (wan enjel f̄ di Masta, Lyuk 1: 11, 19, 26) f̄ eksplen to Daniel wan vishōn we i j̄os si b̄ot i n̄o ɔndastand.

10. Daniel 9: 20-27 : 'We a bin de t̄k en pre, en tel mi pipul Izrel b̄ot mi sin, en pre to Jiova mi Ḡd f̄ mi Ḡd in oli mawnten; yes, we a bin de t̄k mi prea, di man Gebr̄el [i klia se na enjel Gebr̄el, as wi bin d̄on t̄k b̄t]. We a bin d̄on si na di vishōn di biginin, we d̄en mek i flay kwik kwik wan, t̄ch mi, l̄ek di tem we d̄en bin de mek sakrifays na ivintem. En imbin instrakt mi. En imbin tok langa mi, en imbin tok, "O Daniel, a d̄on kam f̄ gi yu sens en ɔndastandin." We yu bigin f̄ beg, di l̄o bin go, en a kam f̄ tel yu; bik̄os d̄en rili l̄ek yu, so tink b̄ot dis, en ɔndastand di vishōn.' (Den di inf̄meshōn we Gebr̄el bin gi)

11. Daniel 10: 10 - 11: 1: 'D̄en si wan an t̄ch mi [Daniel se afta wan vishōn we mek i n̄o get trenk en i d̄on slip dip], we mek a put mi ni en mi an an d̄en. En imbin tok langa mi, "O Daniel, yu man we a rili l̄ek, ɔndastand di w̄d d̄en we a de t̄k to yu, en tinap stret; Naw d̄en s̄en mi to yu, en we i t̄k dis w̄d, a tinap de shek shek. D̄on i tel mi se: "Daniel, n̄o fred; bik̄os fr̄om di f̄os de we yu put yu at f̄ ɔndastand en put yusef d̄on bifo yu Ḡd, d̄en yeri yu w̄d d̄en; en a kam f̄ yu w̄d d̄en. B̄ot di prins na di k̄indōm na Pashia [yu tink se i go bi enjel prins we d̄on f̄dōm?] bin tinap f̄ mi f̄ twenti dez; b̄ot, luk, Maykel, we na wan pan di big big prins d̄en [infakt 'di ay enjel' Jud 9], bin kam f̄ ep mi en a bin de de wit di kiŋ d̄en na Pashia. Naw a kam f̄ mek yu ɔndastand wetin go apin to yu pipul d̄en insay di las dez.... D̄on i se, "Yu no wetin mek a kam to yu?" En naw a go kam bak f̄ fet wit di prins na

Pashia, en we a go, di prins na Gris go kam. Bot a go tel yu wetin rayt na di trut, en nobodi no de we de agens mi, pas Maykel we na yu prins. En fo mi, insay di fos ia we Dayros we komot na Midya bin de rul, a bin tinap fo mek i biliv en gi am trenk.'

Dis posin we den no no, de tok bot insef di kayn we we go mek i rank nia Maykel, di ay enjel. En dis sem posin bin gi Daniel di oda tin den we de na Chappa 11 en to 12: 4. Don bak, insay 12: 1 i tok bot 'Maykel'...., di big prins we tinap fo yu pipul den pikin den' – dat na, di wan den we de du wetin rayt na Izrel – we na enjel we de soppot God in pipul den, i go tan lek se – involv insay fo God en di wan den we de obe God fo agens Setan en in savant den. (Cf. Revelashon 12: 7-

8.)

Nyu Testament Riferens to Enjel in Savis.

1. Luk 1: 5-23: Di enjel Gebril sen to wan prist we nem Zakarya, fo tok bot aw den go bon Jon we de baptayz pipul den.
2. Luk, 1: 26-38: Semweso, di enjel Gebril sen to wan vajin we nem Meri, na 'wan siti na Galili, we nem Nazaret,' fo tok bot aw Jizos go bon, we na 'Di Wan we De Pantap Olman in pikin.'
3. Matyu 1: 18-25: Wan enjel fo di Masta bin apia to Josef, we Meri bin don mared to, fo mek i no se na di Oli Spirit mek i get bele, en i no fo fred fo tek am to insef.
4. Luk 2: 8-20: Wan Masta in enjel, we 'boku boku pipul den we de na evin,' bin jyyn wantem wantem to shepad den we bin de wach den ship den na net nia Betliem, fo tel den se Jizos don bon na da siti de en to tel den aw fo fen am.
5. Matyu 2: 13-15: Wan enjel fo di Masta apia to Josef na drim fo mek i ker di pikin en in mama go na Ijipt fo mek di kij Erord no tray fo kil am.
6. Matyu 2: 19-23: Wan enjel fo di Masta bin apia to Josef insay wan drim we Erord bin don day, fo mek i ker di pikin en in mama go bak na Izrel.
7. Matyu 4: 11 : Afta Jizos baptayz, 40 dez fast, en i bin ebul fo tinap tranga wan we di Dabul bin de tempt am, 'luk, enjel den kam en gi am.' (Luk bak Mak 1: 13)
8. Matyu 13: 36-43 : We Jizos bin de eksplen di Parebul bot di gras, i bin se 'di avest na di end fo di wol; en di wan den we de avest na di enjel den.... Motalman Pikin go sen in enjel den, en den go geda ol di tin den we de mek den stop en di wan den we de du bad komot na di Kijdom, en den go trowe den na faya faya,' en oda tin den..
9. Matyu 13: 47-50: Insay di Parebul bot di Net, i bin tok se 'we di wol go don: di enjel den go komot na do en pul di wiked wan den we de du wetin rayt, don trowe den na faya faya, . ' en oda tin den
10. Matyu 16: 27: 'Motalman Pikin go kam wit di Papa in glori wit in enjel den; en afta dat i go pe olman akodin to wetin i du.' (Kof.25: 31-46)
11. Matyu. 18: 10: '... bikos a de tel una se na di Kijdom na evin, den enjel den de si mi papa we de na evin in fes oltem.' (Cf. Di Apousul Den Wok [Akt] 12: 15)
12. Matyu 24: 30-31: '... den go si motalman pikin de kam na di klawd na evin wit pawa en big glori.' En i go sen in enjel den wit big big sawnd we den mek wit trumpet, en den go geda di wan den we i don pik from di 4 briz, from wan end na evin to di oda end.' (Luk bak Mak 13: 26-27; bak 1

Leta Fō Tesalonayka 4: 16)

13. Matyu 25: 31-32: ‘Bot we Motalman Pikan go kam wit in glori, en ɔl di enjel dən go wit am, na da tem de i go sidom na di tron we get glori, en ɔl di neshon dən go geda bifo am’ – fō dən fō joj dən. (vs.33-46) we dən kōl. (Cf. Chapta, 16: 27; bak, Jud 14-15)
14. Matyu 28: 1-10: Di mōnin we Krays get layf bak, ‘wan Masta in enjel kōmōt na evin, kam en rol di ston, en sidom pan am’ en ɔda tin dən (Luk bak Mak 16: 1-7; Lyuk 24:17,22-23, kōmpia Jōn 20:11-13)
15. Mak 8: 38 : ‘Enibodi we shem fō mi en mi wōd dən insay dis jēnēreshon we de du mami en dadi biznes wit ɔda pōsin en we de sin, Motalman Pikan go shem fō am we i kam wit di Papa in glori wit di oli enjel dən.’ (Luk Lyuk 9: 26; 12: 8-9; kōmpia Matyu 10: 32-33)
16. Lyuk 15: 10: ‘A de tēl una se Gōd in enjel dən de gladi fō wan sina we ripēnt.’
17. Lyuk 16: 22: ‘En i bi se di begman [Lazaros] day, en di enjel dən kēr am go na Ebraam in bōdi.’
18. Lyuk 22: 43: ‘Wan enjel kōmōt na evin apia to am [Jizos, na di gadin na Gētsimani] en gi am trēnk.’ (Cf. Matyu 4: 11)
19. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 1: 10-11 : ‘We dēn [di apōsul dēn we Krays bin de go na evin] bin de luk tranga wan na evin we i de go, tu man dēn [we i klia se na enjel dēn] bin tinap nia dēn, we wer wayt klos,’ en mek dēn no se i go kam bak na di sem we.
- 20.20. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 5: 19-20 : ‘Wan Masta in enjel’ opin di prizin domōt dēn en fri di apōsul dēn, we dēn bin dōn put na jel bikōs dēn bin de prich di gud nyuz bōt Krays we get layf bak.
21. Akt. 7: 53: Stivin, we i bin de tōk bifo di Sanedrin, i tēl di kōt se, ‘Una ... bin tek di lō [in Mozis] lēk aw enjel dēn bin dōn pik am, en una nō kip am.’ (Cf. Galeshya 3: 19; Di Ibru Pipul Dēn 2: 2)
22. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 8: 26 : ‘Wan Masta in enjel’ tēl Filip, we na di ivanjelis, fō kōmōt na Sameri en go na di sawt pat na di rod we kōmōt Jeruselēm fō go na Gaza, usay i kontakt wan Itiopian bigman en tōn am to Krays. (v. 27-39)
23. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 10: 3-7,22,30-32: ‘Gōd in enjel,’ ‘oli enjel,’ ‘man ... we wer brayt klos,’ apia to Kōnilyos en tel am fō kontakt di apōsul Pita fō wōd dēn we i go yuz en in os go sev.
24. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 12: 5-11 : ‘Wan enjel fō PAPA GōD’ bin sev di apōsul Pita na prizin en mek Erōd nō kil am.
- 25.25. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 12: 15 : We dēn pul Pita na prizin en kam na Jōn Mak in mama Meri in os, wit wan savant uman we nak in nak ‘na di get in domōt’ en tel am se na Pita, dēn tel am se: ‘Na in enjel.’ (Cf. Matyu 18: 10)
26. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 12: 23 : ‘Wan enjel fō PAPA GōD’ bin bit Erōd sote i day, bikōs i nō bin gi Gōd di glori we i gri fō mek pipul dēn prez am as ‘gōd.’
27. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 23: 6-9: Faresi en Sadyusi dēn nō bin gri if sōntin de we dēn kōl enjel – bak if ‘rayz’ o ‘spirit’ de – wit di apōsul Pōl we biliwit di Faresi dēn pan ɔl tri.
- 28.28. Di Apōsul Dēn Wok [Akt] 27: 23-24 : ‘Gōd in enjel’ bin tinap nia Pōl wan net insay wan ship we big big briz bin de trowe na di Adria’ (we na wan an we de na di Mēditarenian) fō mek shō se insef en ɔlman we bin de insay di bot go sef.

29. Fos Leta Fo Koint 11: 10: Di apɔsul Pɔl rayt se di uman fɔ get 'sayn fɔ get pawa na in ed, bikɔs ɔf di enjel dən' – i go mɔs bi se na bikɔs dən de wɔri se ɔlman fɔ put dənsef ɔnda Gɔd. (Luk Lyuk 15: 7,10)

30. Fos Leta Fo Tesalonayka 4: 16: 'Bikɔs PAPA GɔD insɛf go kam dɔŋ frɔm ɛvin wit ala ala, wit di ay enjel in vɔys, ɛn wit Gɔd in trɔmp, ɛn di wan dən we dɔŋ day insay Krays go get layf bak fɔs' – we min se di ay enjel go de wit di enjel dən we de go wit wi Masta we i kam bak we di wɔl istri dɔŋ.

31. Seken Leta Fo Tesalonayka 1: 7-10: 'Di masta Jizɔs go kɔmɔt na ɛvin wit in pawaful enjel dən' (King James Version), we i kam fɔ blem di wiked wan dən ɛn mek in oli wan dən get glori.

32. Fos Leta To Timoti 3: 16: 'Di wan we sho insɛf na in bɔdi' (luk Jɔn 1: 1-1,14; Jɔn In Fos Leta 1; 1-4; 3: 5) na 'enjel dən si am' – i klia se we i bin de na dis wɔl. (luk Matyu 4: 11; Mak 1: 13; bak, Lyuk 2: 13; 24: 47; Akt 1: 10-11; cf. Jɔn

1: 51)

Konklushɔn fɔ di Mishɔn fɔ Enjel dən

Di ministri dən we enjel dən de du get bin difren tru mɔtalman istri, bɔt dən yuz am mɔ pan Gɔd in providential gayd ɛn protɛkshɔn fɔ in pipul dən – 'send forth to do service for the sake of them that shall get fɔ get sev.' (Di Ibru Pipul Dən

1: 14) ɛn fɔ apia lɛk mɔtalman; wan wan tɛm, strenja dən ɛn man dən dɔŋ 'ɛnjɔy enjel dən we dən nɔ no.' (Di Ibru Pipul Dən 13: 2)

Kɔment: Enjel dən de du Gɔd in savis to Kristian dən ivin we dən nɔ no bɔt da savis de.

I pɔsibul fɔ mek wi bi di wan dən we de get dən ministri ɛn nɔ no am. I go mɔs bi bak se ɔl di wan dən we de du wetin rayt in spirit de day we enjel dən ker go na di Paradays we de na di Edian lɛk aw i bin apin to Lazarɔs. (Lyuk 16: 22)

Fɔ dɔŋ, i tan lɛk se da tɛm de wi go jɔyn dən na di wɔl we de na ɛvin. (Di Ibru Pipul Dən 12: 22-24)

Student Infɔrmeshɔn

Nem _____

Adres _____

Siti _____ Stet _____ Zip _____

Imel adres _____ Fon _____ Entay aw yu ɔndastand di lesin mesej ɛn yu kwestyon ɔ kɔment dən. Send dən to di instrɔkta we de dɔŋ ya.

Instrukta Informeshon

Nem _____

Adres _____

Siti _____ Steyt _____ Zip Imel adres
_____